

САИД ОНОХ

ХАДЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КУНУТТЭН ТАХСАР

● № 37 (7110) ● 1991 сал. Күлүн тутар 23 күнө. Субуюта ● Сынанта 8 харчы.

БИИР ӨЙ-САНАА СУОХ

Уу болпурооң бынарылла ишига биниги оро-
буюнкут социалдан-эко-
номическая сайдылыгтар
улахан отсууллаабын тү-
нунан берт албэхтийн кол-
соттийбит, оройийн да, ре-
спублика да хайзаттары-
гар үгүстүк суруйлубут.
араас тайымнаах тарылта-
лэрээ аата-ахса сух тү-
руорустубут. Ол гызын
баран тух дафана хам-
санын тахсызын, болпу-
рууно беңдермыйга бини-
гии дафана биш түмсүү,
ой-санча сух. Ол сото-
рутаацты Саза ССР Мини-
стрлердин Советын уу
болпурчунан дээрэкта-
нар комиссийн оройчил-
активийн кынта корсунуу-
тукээр дээжэтийг юнүнүз.

Комиссияңа ошоңдор чончу хайнанк хайсынды туунарбытын, туюкка кемелөүнүн оңдоштожолит и вильмас ээвтигит. Ошо комиссия чилинчиарин узакан мундахха күллэрдигит. Олохтоож уулары хайавалыгы, сир аниваңауда уулары көрдө Бүгүн. Амматтан уонча Ленинстан бәрахтарының ынылан хааллыбыт Тыл этәеччилор хардара та сыйнатын, кыалллыбытын орда даңаастылар. Чончу Бинр түмүн кынан оғондулубаты.

Партия райкомун бас-
такы секретара Ж. И. Си-
бириков Таатта үрэгни
б-с стөврүнан бынчтасац.
Д. П. Лазарев этрин
нурдук. Буор дыза, Иши-
нурдук. Учитель Сабын. Пи-
тырыр чөлжээхин этн та-
рий, туваанах хана-
ныстыбаларттан, төв эм-
цаада буолар материй-
наал баарын үрдүүзи, с-
иалык киирбэгээн арын-
на.

— Тааттакы тодо бы
ынтылан ууну хаана са-
тыбыстый? — дозд.
«Мындарайы» совхоз ди-
ректора В. П. Чечигина
ров. — Урах байэтин
аылгытынан сууругу
рухтаах. Ханааллары
хаана сири буортулуп
табылсыбат, алаастар би-
линилэрин синтезлини
эмис. Саасы халсан
имыр уутуган турбанан
бырахтаран тено барадар
ууну ханааныахха сен.
Оройонун ишнин олох
тикторун азырын уулар
ырын айдаака, дүрбөшүн
ылан кэбитец. Торо са-
тамматый Хаамыбы сие
тематыгар ууну ханааны
водовонунас наидизини
ни хааччыгар. Ити олох
сүмүк.

Хадаар сельской Содружественници таңаарар таңыстаа даанын эттэ. Кини Хонду үрэвни байыгар аншыар, оттонор ходулашта куюубан, онтоң турбазан салдааны Чанырынан Таатта Урзэр бырахтарыахъ солтөөөдөр тохтоото. Инициатор кискин баһынатынан ишнэ уута Тогтулук Нуорданаца калдырынз, Нюохара Сабын бултаран Чамлаарымынан Түйээдэлдаганы түйнөххө сон-

«Якутия проводило» институт кылаабынай ишке-перэ **В. В. Седулов** Амми уутун Тааттоза бирхарары табыгастиаңынан ахта. Кини 42 им турбеттэн бирхартаан Тааттоза

и
ы
лл
ын
ох
ни
ма
га
не
рэз инаадалаацын ыйда. Отто Болтого сельской Советын председателъ А. М. Слепцов Тааттаттан узун ылан Чурачыга улахан күөл комилексын ческиятинн уттарда уонча оюровуюн кийини Куюхарраттан уултур инаадатын ыйда.

Субурууский аатынан
совхоз директора А. В.
Ефремов, азылах гектар
сирин харымыбыга буо-
лан. Тааттаттан оройон
киникінгө ууны кийділәрни
уттарда. Дынгынзы, б-с
створунан быншы туту-
луулғасына, үрэх үйнэ
ортугар от, баалыналары-
гар бурдук, хортуюпшы
үүчүүләрнегәр синк мун-

барауда таарык, кийинде
га бары ортуун түншлэх
буолохтаасын түмүнни.
Директор орбуюн изи-
лийн эзлэх шуунгарын
уулзурга кынчалыбытын,
ханаабаны хайныг та-
наарыллар почостуун, уу
аиншигэр хаяллар ходууч-
ларын атын сиртэн чөлү-
гэр түншингэ тургурсун
батада дацаны түнхү-
луур. Итихамин бэйз эрэ-
түүлбеттин шэтэрдэгэн
салдайтарын, орбуюн уонг-
сай кынчалыгын кытта
аахсыбат буолуу үгүстү-
ри астынварбата.

Үрэхтэр халзанысыр түбатгалэрлэгээр ууну тутан халларга бэлэммит сух, бынштыры түшицдэгтэн оноор да буулгахтарына бобоох жуулжилж Ханины күүнүүн дуу, киннизи дуу туттараары бынхаарбакка олбордуга. Чурапчы күелүү комлексийн эсийнтийнгүй сүбсөндоотох эрэммит тэрилжээ бийт «Ингуштвомелиорация» холбоонук начальникын солбуюнччы П. П. Макаров, ныдаабынай инженер В. Е. Макаров нийнхэндээ халтараа суюун данаас тыртан соло булбатылар, биймыл язиллар Сири-Холловос да бынштыр соп огоруухлаацын, техника суюун изисин саатылар. Дынгизни, язиллар нурдун техникинан кийнхэндээ халхтаах тэрилжтэй сух.

Ол күнх механизмтар ирдэвиллэрээ мөлтөөттэн сиңе түншисалыбат. техникины үзэсээ аттаран туроруулаа, механизатордартан көрдөбүлүү күнүрдүүгө көнгерүнтүн сыйысаннааллар. Аны солохтар бейзлэрин икүстүризи ууну ханаанымга туюх улзин ынышттара амьс жостубат. Оюн туту үлалазын, хайдах дъаваан ууну ханаанарбыт ынааным бескиниттер турар

Итин сарға Уу хана-
йыстыбыттын Лева бас-
сейнынаңа холбонугүй
назаралыгы И. В. Ногомы-
зыны, Саха ССР Тызыны
ханаистыбыттын минис-
терствоттын сурунчур
специалиши Т. С. Кесен-
фонтов, «Янтушилном-
хоз» ТО кылаабынай ин-
женерэ И. А. Лановок
тыл этилди.

БҮГҮНГҮ НҮӨМЭРГЭ

Саха ССР Министр-
дэрий Советын уу бийн-
туруунан дээрхтаниар
комиссияга оройон ахти-
вны кытари керүүлүүт
оройону уулаачын туун-
чын санаалары кийин ээн
түрүүчүүр ишадлаабын
кордуре (I стр. «Бийр-
м-санча суюх» мэстайбы-
зах).

● Ханылапыт 60 салынах юбилейин көрсөндей ал рубрика ұзатты салынып. Бұгүн ханымат сезонының сымбаратына аны редактора Е. И. Лукини туындан биригэ ұлазыбыт таңдаарында А. А. Говоров соғындыр (2-с стр.).

● Экономист С. Миро-
зов: «Союзстарга приви-
низация ыбыллара бул
уччулаах» (З-с стр.).

КЭТИТ КҮӨЛ ФЕРМА ТЫГАР

Иван Константинович
Лонссеев салайшылдах
рекордай коллектив Эри-
кис Эристикин атынан
оюзоз. Хайахсыттаңы
ауделенинеттар хайыс да
ылым уладып. Кинилэр
этил Күрөл ферматыгар
00-чы сүйнүн көрөллөр,
ти уонна үүту оғогор
айысхалахтар. Коллек-
ни 18 үәзбәйттөз. Ол
нигизер айыс ынынысыт
50-ча ызызы ызыр. Би-
нанын туруугчан ферма-
эрләлләр. Итыңын кесто-
рунан, отунаң ҳазыллы-
лызы кунаңдан суох.
Ныңрайдәрі откесеңе
кинигәр В. Е. Федоров
инниа буолан көрәллөр.
Кинилэр 60 елга түрүзөв,
корер соруңтаахтар, то-
тонноро оңтүс ордуна
запниттәбет. Онтон орду-
тун көрооччүләри булаң
ферма үс көтүңгүләм
бизирдестәригәр мизгүз га-
нарызан түрүсарға
сүттәннеллар.

лийләр. Кынамыныпара
дүлүүурдара барт. Күнгүн
бизирдин байзлэр 110—
120 кг үүту ыншлар
ынахтара даваны аңгарда
рын жерине тордото.
Он он ферма үрдүнүн
кунгүз 6,5—7 центнер
курадук үүт шанаар, оны
жолоковоинан тута Ди-
ригизеңи үүт заводтар
тиәрдән шаллар. Быйыл-
тыбылаамыт ынах ах-
султтан 1600 кг туты
ыншлар. Би таттиминини

Балырынын орто сүрүләнүүлүк болуп, соңдохтор сининин сыйдышталар. Старшайдара Людмилы Николаевна Новгородова күспиширизи, аасыттын сылга уут ышамын балаада сиир-халтын болупт. Од бирничинизин 2-3 шайланыксыт таңаја, узалинир ишни суюнан, ышаматава булуб. Онон балаады лаппа ана-маахтаахтара хаалбыт. Герма урдуузен ышаш ахыттан 2000-так тахсалалы уут ышаммын дашина, бүтәнинчек түмүнкүн туту даражын захсыбахтар.

Быйым збин айылдыгы айманин смызы узаптактад. Онон ышамынкүннөттөр нүнгиз ышаш ахыт 2 жыл комбикормунан жиһимберенү балалыздан изтапталлар. Уотурба салана суюх буолан, дро-

куштапталады. Балырынын орто сүрүләнүүлүк болуп, соңдохтор сининин сыйдышталар. Старшайдара Людмилы Николаевна Новгородова күспиширизи, аасыттын сылга уут ышамын балаада сиир-халтын болупт. Од бирничинизин 2-3 шайланыксыт таңаја, узалинир ишни суюнан, ышаматава булуб. Онон балаады лаппа ана-маахтаахтара хаалбыт. Герма урдуузен ышаш ахыттан 2000-так тахсалалы уут ышаммын дашина, бүтәнинчек түмүнкүн туту даражын захсыбахтар.

Быйым збин айылдыгы айманин смызы узаптактад. Онон ышамынкүннөттөр нүнгиз ышаш ахыт 2 жыл комбикормунан жиһимберенү балалыздан изтапталлар. Уотурба салана суюх буолан, дро-

куштапталады. Балырынын орто сүрүләнүүлүк болуп, соңдохтор сининин сыйдышталар. Старшайдара Людмилы Николаевна Новгородова күспиширизи, аасыттын сылга уут ышамын балаада сиир-халтын болупт. Од бирничинизин 2-3 шайланыксыт таңаја, узалинир ишни суюнан, ышаматава булуб. Онон балаады лаппа ана-маахтаахтара хаалбыт. Герма урдуузен ышаш ахыттан 2000-так тахсалалы уут ышаммын дашина, бүтәнинчек түмүнкүн туту даражын захсыбахтар.

ттаран эмээ дохуут аллэрииммитэр, отгурин Балзар сообтуулжасалжиттар. Ол да буюлтарын сиртэн нырдын түүлслэсвийттар. Ву муустартан ынхтэр мазсса-йын төреенүүнэр са-ланыхтаагаа. Июн алаат дээр “отгурин субу күнж-тэн тивээн сэгэн” кынчаллар.

— Сүнүүлэрбтээтээдэг тураллар,—дээни испансир старшандаре Любовь Николаевна Новгородова— Балзигийн герөөбүт миахтарбытын күнгэг устайыбыт. Ордуу учугэйднин-бин Сергей Яковлевич усны Михаил Яковлевич Гомажевский.

С. АЛЕКСЕЕВ

Дойду экономический кризис тэн тахсынтыгар сүс-советох сувлунан рынок экономикин буолара билинилгүйн. Итинэн сибээстээн совхэстарьи онгууларынан хааллаар дуу, нахиийн энтреринээр араартаан колхозстарьи тэрийэр дуу, туунан илээстийн хиннэгэр турар. ОАПХ председатель С. И. Яновлев «Сама олонхи бийрхит интервьютугар совхэстарьи нан спорор ордугун, приватизация бийнги срэй уюмынтугар сэбэ суюн туунан этэр. Оиу ньтээ тус бэнэ сэлжсаныг түүнчлэхгүй.

Ханык баџарар производствоны хасасиатчынын экономической интерэс болур. Оттон үзүнтүктүрүштүк баға биллигина олодууар. Бийизхэдээ үзүүлүүг төвөө иштүбөттөн буолла. Дыяссынин төвөө сатарыбыда? Ол биржчининэ колхоз уонна союз системадыра баға биллинин государственни баға биллигиг кубулуппартарытар, общественное производство үзүнтүктүрүштүк иштүрүүнүн көрбөтүгөр сымтар.

Рынок экономикатындағы
жердеги бас билинг го-
сударство монополияның
суюх онору, наймылам-
мыл үзіл көңгүл болуута
иділдір, Оштота государственний
тәрізділ (сояхоз)
суюх уонна бас белгілі
штаттарда дұтылалас-
пташтар. Сояхоз рабочайын
улаллап хотено, ырынан
да, айатар ото — барыга
төпсайдар. Оштота уалан-
нии ишини хамнас
даахсар, ишини интеграция—
хамнас. Ити азат кинин
оң общественний бағыт-
дуол ханғызы, збілді ту-
шырыгар интеграцес суюх.
Зиддін турар, қыра үзін-
сан албас хамнаны ал-
арға дүзулашар. Иши об-
щественний бағытдуол хан-
ғызырыгар олох дағыны
ынанымбыт жетсе ылар

ХАННЫК СУОЛУ ТАЛЫАХХА СӨБҮЙІ

ство монополийтн, а
министративий салалтын онуунан хааллары
рынк экономикатын ту-
нуу бэлгиз. Дынгина-
дыяла приватизация хо-
дах, тую смаллаах ыз-
тмалларыгар бас билүү
формаларык арааныга
акция, вай, колективиза-
предприятиелар диге
туюхтарыгар буулусхтаа
Государственный уйын-
чайлык бас билим-
баалдар. Итии таңын-
коллективиз, колхозна
кооперативий таңын-
кооперативий диге
ойдубулар сэргэстэн-
дар.

Коллективный предприниматель тэрийэргэ государственный тэрэлтэн атыланын ызынхаха наада. Оттон сөвхөн атыланынхаха сөр дуо? Холобур: «Чурапчы» сөвхөн сүрүн средстволарын улсын суммата 15 мянган солт. Балансыннын быннытынан, коллектив үбүүзүү ызынхалыбыт тутуу атыланынхалыбыт техника, оборудование төлөөлүр суюх берилгилэх.

Предприятие ийн эд тус тус подразделение лар икин ардыларын сыйман—байэтэ тусла болупрууос. Сөвхөстары ынсан барын, — отделенелар базаларыгар изилдизтирчан колхозстары тэрийнхээ сөн. Онусхадирсүүт, бай-дүүл болупростарыгар сагиандын наада. Коллективный предприниматель ким даарын хамаандыга суюхтаах, мини орообую Сонгыгар эрэ бас барихжээ. Уээлтэн государственный баланы кийлиг суюхтаах. Ведомостдарында сыйман дуогабарынан эрэ бармахтаах. Дуогабарынан хамаа бырыстаах ертүгээр санааны ызынхахаах. Ол гынан баран государственный санаас тиэрдиллийт дикий булжатах, музейн тиэрдиллийт суюхтаах.

Аны үү болпурууна. Биглигин государство үбү колхозтарга уонна сөвхөстарга эрэ бийримжийн туунан этэлээр. Дынгизон, үү тын сирин сайдылыг барилгийн. Онон үү ёссо ордук итиханы нэльүүстээхийн туунанхаха сөн. Косторуудын сурдук, сөвхөстары приватизацияцаа ызынхалыга уонна коллективный предприниматель тэрийнхэг ханик дэвшигийн мэйнээр суюхтар. Ылсынхаха чулзийхээ эрэ наада.

С. МИРОНОВ

Кызяланын арендний предприниматель предприниматель

С. МИРОНОВ
Кылэнчи арендный
предприятиетын пред-

♦ Социальный сиэрдээх буолуу сиэркилэгэ ♦

ХАЛЫЫПКА ХАЙТАРБЫТ ХАМНАА

Дьон тийин эмтиирир поликлиникада протез сүйгөртөөрөө иккүүнүн бына уочаратталбылттара. Ишиңдизэс суруммут дьону устуу час буола буола борборизэрниипир бусаланыар, ыраах олороччулар гостиинчицаа хөбмүйттара. Квартал устата оногорого дүэн 50 кийинин ара ылбылттара, үгүстэр манпыттара. Ити бессе иккүүн сыйланаарын өргүүтээр этэ.

Оччалорго үзүүлэбийт техник В. Н. Елисееват таан хаддаах тухох үзүүлийн зарни, изварталга ишигэн авхын нийнжээ протез оногорыг нийтийнхэн дуу, суюун дуу түүнчлийн үйлчилгээний нийн «Өснөгүүн үзүүр» материальний индустрияг бэзжээ зүйтэй буулгар үзүүлийнхийн сийн этээ. Уолаттар хамнастарын мынжаллар, ол нийин билгийн үзүүлийн салбарааччындар барьжээ сэргээжээ. 1987

дайларлар.—Демек, 1955-
сында да хымасынан 2 төхтүн
чолалы, ити биргичиниз
изң атын сиргэ жоспуттез-
рэ. Майна дыналазх-үст-
таах буолак хаалбыгытар
да, хамнастарының ас-
тумматтар.

— Тиини оғороочтулар
хана да сиргэ бийнги кур-
дук кыра ханасна улз-
лаабеттерэ буулуда. Вас-
таан улазынбар сяла-
дым 90 солж. эта. Били-
гиз илизибар 200 солж.
арз тахсаны ылабын. Улз-
лыкрга туюх да шитирис-
сат. Айна улазын-

жеттән 60 бирымынан
кини баласына түтән
ылар. Халыбтын үлгес-
табит. Атын оройоннан
санга прейскурантынан
үлдәләйттерэ мравышыт-
саңынса ассо да хамсын-
ишишт. Улдан иш обору-
довакиебыт Пётр Первый
саңа да курдистар
мавынын барынта сөз-

Ноох сыйдъян үзэллиниң
Кире-хаа албэх. Үанын
нынсыт үзэтийн орду
га сух. Үопсайынан, таал
сибиз. Үзэлэбийлиг
бээрэйт буоллахтарына
тогоо түүнүү күнү өвхснэ
бакка үзэллин сатымааха
пүжийн? Бастаан ону ёй
дообижко. кырдъяа, бы
гааммын ыраадынан кую
нара толорор этим.—дэши
Мынцавайыг үзэлни
техник В. И. Егоров.

Был ават азаттах ки
ни мыйга 200 соли, или
тигэр ылан бүтгүүгү жур
дук съанса ыармыаомт хэ
мнгэр оботун-уруутуу ил
тизи сол дуо дээз кинн
лэртэн эмээ үйнтызын
басарылтар.

бийниги башар коронканы
3 солж. 60 харчтын от-
пор буюллахпыштына, аты
сырдәрдөзүн коллегалада
быт 6 солж. 20 харчы
өргөрөллөр. Онон көнгэд
ночоот курдук, бинизз
Маныаха бухгалтереска
экономический сулусу
тарбыт нөхүүстээхтийн
командееллере зөвхөн
буоллар улармыны тана
рылгынан сөл эти.—Але-
ксандр Егорович узды
бымынгар арасын сана
тири.

туар таарылдат, иштитиң эх онсон ылла. «Оксор збиду», — дигээцэд сонуйбу курдук. «Заземление сухох», — дигээцэд бынаарж ортолцэд. «Итихин тикинан узлэлийрүү куттас сухох дуо», — дигээцэд ыйын пынгар. «Куттала да хана барышай эрээрийн күн асын итихин дынг тью сэлдээр эрэйдээх». дээр хоруйдуур. Полклинике үзүүнчлэгийн бэйлэрээ заземление огортойрооруу ааслыт сайн бий. Автомашина буулганы хастарбыгтар, матыр наал булбуттар зогт олохко нийрээгээх. Их ыйдаахха дээрээ нийн салымнаага техникикадан күтэл сухох буулутугар энженерийн үзлэлийн С. Тихоновтайтыйнтын уурайлан хайлбайт, инаа хайлбайт Ф. М. Гульяраай огортороо ини М. на даатан атээхээ, ини салыгаарыта салласад түүхэд туттуллубата ини С. занасатыгэр блара хийсвийн бынаарылдлыганаа. Кийвээд түүхэд түүхгар бол ишигээ

ник бытархай болпуру
тар бынаарылдыбатт
дъэ сурдаз.

Узәниттар уләниң
бәзалаахтар. Од тухо
атахтанарының бытты
күни балызына эконом
Н. Н. Сивцеваны җы
верустум.

—Сага преамбура
калбитэ. Тохсунны 23
иүгөр түүпүүт. Хаб-
ийнааны сага ным-
тын каллэрни түүн-
кепсэтэбйт. Бу ыйга
ракна семинарта ишир-
ри олоробу.—дип-
лома Ивановка.

риялар союзостары дүккүн тарилаталарни дуу дугаң бардаан улалнахтарин сөл. Кийин балының экономикескийн судулуслағатын оройуюннар. Биңир идалаоз коллективтарның опытырынан интеграцияның газбетээ эмнэ сөхтерде. Быстахтык ыллакха, ову бу дыңи хамнастарын бынчачы азъар бухгалтер А. И. Ордахова балының делопроизводителдүрөр эссе ааслыгы сыйынның толкунчылыгынан да сана ылла сөздөрөр.

— Күлүн тутартсан хамнастара урадуур.—Дын уосынталлар. Холобурортовсун өндүрүүнүн 185 солж буолуохтах унү. Оттоң итиниң сөргө үзүлтө да ал биңир эбзэт. Урут ыншыга 520 солж, балын тизердиллэр эбзит буолларына балыгын 895 солж. Онон бу кийин ашара сиороруутында да сираны арзайжатып эбзэт. Ол да буоллар ескетүн үзүнниттарго көнгүлү биңдердиллэр, кефүләннин оңгордохко, түм мүк баар буолуох сен. Быстахтык ыллакха, мазлышы оройуюннан техниктеро үйнеге 1000 солж хамнастың таасаддар. Од азата кылах баар. Иттиштән ашардада техниккүнүн эрэ ортолпед эбзэттер стоматолог-ярч түннаның динрөрөттөйин зааразтыч бойтууда обийлүүр ин. Кийинлэр үлдөрөр таҳсисьлаах, хаачыстыбылаах буолууттуттан оройуюн дыңиңиң доруобуйнайтын бынчачы тутулуктинах эбзэт. Протез сиороруута олунчылыгынан буолбут уочаранка дыңиң төрт түн түрбүттөрү, ишасыннан төрмөмасыннан тара. Ханаагында диндири бу салданым?

